



Goed bouwplan, gezonde bodem

Met een goede bodemgezondheid kan een akkerbouwer problemen voor zijn, weten Geert Elzes (links) en Johan Brooijmans

Akkerbouwers hebben steeds meer aandacht voor een gezonde bodem. Een goed bouwplan is de basis van een gezonde bodem. Daarbij horen een gerichte rassenkeuze, de juiste groenbemesters en een uitgekiende bemesting. "Onder extreme omstandigheden zie je verschil tussen goede en minder goede grond", zegt Geert Elzes, specialist akkerbouw bij Agrifirm Plant, werkgebied Groningen.

De aandacht voor de bodem is toegenomen. Aan de ene kant is het aandeel intensieve gewassen sterk gestegen in de tijd dat de graanprijzen erg laag waren. Aan de andere kant is er een omslag naar verduurzaming en nog bewuster gebruik van mineralen en gewasbeschermingsmiddelen, maar ook een bewuster

'Je ziet vaak aan een gewas of er goed voor de bodem wordt gezorgd'

omgaan met de bodem. "Dat blijkt onder meer in het project Veldleeuwrik", zegt Elzes. "Negen van de tien akkerbouwers vinden bodemvruchtbaarheid het belangrijkste."

Logisch, vindt zijn collega Johan Brooijmans met werkgebied Brabant: "Als een bodem goed is, dan zie je dat de gewassen beter staan, dat ze weerbaarder zijn." Elzes vult aan: "Vooral onder extreme omstandigheden is het verschil tussen een goede bodem en een minder goede bodem duidelijk zichtbaar."

Elzes en Brooijmans krijgen steeds vaker vragen over bodemgezondheid. "Bijvoorbeeld, als ik voor een klant heb berekend dat hij nog mineralen kan aanvoeren, dan werd dat voorheen standaard opgevuld met dierlijke mest. Nu vragen ze niet meteen hoeveel kuub ze kunnen uitrijden, maar welke organische bodemverbeteraar ze kunnen gebruiken. En steeds vaker kiezen ze voor compost", zegt Brooijmans. Hij adviseert dat ook vaak: "Vanuit mijn kennis weet ik hoe belangrijk dat is voor de bodem-

gezondheid en telers die compost gebruiken, merken dat het betere resultaten oplevert. Dat vertel ik ook aan de akkerbouwer. Maar uiteindelijk kiest hij natuurlijk zelf."

Bouwplan als start

Een gezonde bodem begint bij de invulling van het bouwplan. De gewassen staan meestal vast. "Telers vragen ons geregeld om te signaleren waar de risico's van de teelt zitten", zegt Elzes. Met teeltmaatregelen als vruchttopvolging, rassenkeuze en groenbemesterkeuze kan deels worden bijgestuurd. Bodemonsters bieden extra informatie over wat erin de bodem gebeurt. "De kunst is om problemen voor te zijn", zegt Brooijmans. "Met informatie uit onderzoeken en een goede aanpak kun je al veel bereiken."

Groenbemesters horen daar in elk geval bij.

Ze hebben een vastere plek in het bouwplan gekregen en de keuze wordt steeds groter.

"Voorheen werd al snel gezegd: zaai maar gras in. Maar daarmee speel je bepaalde aaltjes in de kaart", zegt Brooijmans. "Steeds vaker kiezen telers op zandgrond Japanse haver, omdat het wortellesieaaltjes, *Pratylenchus penetrans*, reduceert. Uit voorzorg dus."

Het valt niet altijd mee om een goede groenbemester te telen. Daarom is het belangrijk groenbemesters te behandelen als volwaardig gewas. "Dat moet ook om er maximaal van te profiteren", benadrukt Elzes. "Dat betekent tijd maken om te zaaien, ook al is het een drukke

periode. Schaf desnoods een machine aan om ze goed te zaaien en geef ze ook de stikstof die ze nodig hebben."

Verskil per grondsoort

De bodemvruchtbaarheid van kleigronden is van nature beter dan van zandgronden. Brooijmans heeft Noord-Brabant als werkgebied, met zowel kleigrond als droge zandgrond. "Vooral op zand is de aanvoer van voldoende organische stof en kalkmeststoffen cruciaal voor het gewas. Maar ook op kleigrond loont het om te investeren in organische mest en bekalking." Een nadeel voor de bodemvruchtbaarheid is het hoge aandeel huurgrond in het werkgebied van Brooijmans. "Dat maakt het lastiger om bijvoorbeeld com-

'Met Spurway weet je als huurder precies wat je gewas nog nodig heeft'

post toe te dienen, want dat betaalt zich vooral op langere termijn terug. Dat doet een huurder niet snel, tenzij hij het perceel voor meer jaren kan huren. Bij eenjarige huur past wel een Spurway-analyse; dat geeft aan wat het gewas beschikbaar heeft."

In het werkgebied van Elzes is het aandeel huurgrond lager. Hij werkt in het kleigebied aan de waddenkust, een streek waar veel pootaard-appeltelers zitten. "Alles draait om die kostbare teelt. De meeste akkerbouwers kennen hun grond, ze laten de grond geregeld onderzoeken."